

Resultaten 2019-2020

On the way to PlanetProof Plantaardige producten

SMK

11 augustus 2022

Voorwoord

Als keurmerkhouders van On the way to PlanetProof doet u veel inspanningen om aan de eisen van het keurmerk te voldoen. U mag trots zijn op uw bijdrage aan de verduurzaming van de landbouw!

Dankzij de informatie die we via de checklisten ophalen, kan SMK alle stakeholders nu inzicht geven in de prestatie die keurmerkhouders leveren op het vlak van vermindering van broeikasgasemissie, verduurzamen van de gewasbescherming, vergroten van de biodiversiteit, en meer. We zullen onze dataverzameling en analyse de komende jaren verder verbeteren, zodat het nog meer inzicht geeft in de impact die u en uw collega-keurmerkhouders realiseren. We wensen u veel leesplezier en hopen dat het u inspireert om verdere stappen te zetten!

1. Aantal keurmerkhouders en areaal waarvan data is verzameld

Er is data verzameld van 1.697 keurmerkhouders met behulp van checklisten over de teeltjaren 2019 en 2020.

Tabel 1: De verdeling van verzamelde data over teelsystemen en areaal

	alles	open grondgebonden	open substraat	bedekt grondgebonden	bedekt substraat	teeltcel
Aantal gewas datasets	3.504	1.642	92	85	382	80
ha	60.006	35.478	336	302	2.676	42

De gegevens die we naar buiten brengen zullen nooit terug te voeren zijn op een individueel bedrijf. Voor gemiddelden per gewas hanteren we een ondergrens van minimaal 20 checklisten.

2. Kritische prestatie indicatoren (KPI's)

Om de prestaties te monitoren is een keuze gemaakt voor indicatoren (meetbare begrippen), waarover we informatie kunnen verzamelen en die iets zeggen over de bijdrage aan verduurzaming van de landbouw. Dit zijn onze kritische prestatie indicatoren (KPI's). Via de checklist die tijdens de inspectie op het bedrijf wordt ingevuld en gecontroleerd, verzamelen we informatie voor elke kritische prestatie indicator. In onderstaande resultaten wordt de verzamelde informatie per thema gepresenteerd voor elke KPI. Door jaarlijks informatie te verzamelen over de prestaties op de KPI's, is het mogelijk om ook de voortgang in de loop van de tijd te meten.

3. Resultaten per thema

3.1 Energie en broeikasgasemissie

In de plantaardige productie liggen er kansen voor vermindering van de broeikasgasemissie door energiebesparing, gebruik van duurzame energiebronnen en vastlegging van CO₂ in de vorm van bodemorganische stof.

Emissie van broeikasgassen (vooral CO₂) speelt een belangrijke rol in de glastuinbouw, omdat men in veel gevallen nog afhankelijk is van aardgas voor verwarming van de kassen.

Voor On the way to PlanetProof moeten telers met bedekte teelten moeten de broeikasgasemissie berekenen. Daarnaast monitoren we de toepassing van duurzame maatregelen door keurmerkhouders en het gebruik van duurzame energie. In tabel 2 en 3 wordt

een overzicht gegeven van de gemiddelde prestaties per bedrijf over 2019 en 2020.

Tabel 2: Overzicht resultaten broeikasgasemissie en gebruik duurzame energie in 2019-2020

KPI	Prestatie 2019-2020										
Broeikasgasemissie	<p>Teelten in kassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> 100% van de bedrijven berekent de broeikasgasemissie (door energieverbruik) 83% voldoet al aan de broeikasgasemissienorm voor klimaatregeling die vanaf 2024 zal gelden. De score t.o.v. de emissienorm is als volgt: <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>Overschrijder</td> <td>17%</td> </tr> <tr> <td><10% onder norm</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>10-25% onder norm</td> <td>18%</td> </tr> <tr> <td>25-50% onder norm</td> <td>23%</td> </tr> <tr> <td>>50% onder norm</td> <td>27%</td> </tr> </table> Gemiddeld 101 kg CO₂-eq. per m² 46% minder dan 50 kg CO₂-eq. per m² 	Overschrijder	17%	<10% onder norm	15%	10-25% onder norm	18%	25-50% onder norm	23%	>50% onder norm	27%
Overschrijder	17%										
<10% onder norm	15%										
10-25% onder norm	18%										
25-50% onder norm	23%										
>50% onder norm	27%										
Gebruik duurzame energie	<ul style="list-style-type: none"> Alle cellenteelten gebruiken 100% groene stroom. 26% van de bedekte teeltbedrijven maakt gebruik van aardwarmte of restwarmte van de industrie 50% van de bedrijven heeft een WKK 31% van open teeltbedrijven maakt gebruik van duurzame energie 										

Tabel 3: Toepassing energiebesparende maatregelen in de open teelten

Gebaseerd op 1.235 checklisten en 25.385 ha open teelten		
criterium	Keuzemaatregel	% toepassing
	Werktuigen	
1.09A	Niet-fossiel aangedreven landbouwtrekker	0%
1.09B	Niet-fossiel aangedreven heftruck	24%
1.09C	Niet-fossiel aangedreven beregeningsinstallaties	8%
1.10	Spaarafstak met 750 toeren	74%
	Verlichting bedrijfsruimten	
1.11A	Energiezuinige verlichting: TL5	6%
1.11B	Energiezuinige verlichting: LED	44%
1.12	Spanningsverlaging ruimte- en buitenverlichting	16%
	Bewaring	
1.13	Toepassing schakeling verlichting koel- en vriescel	18%
1.14	Toepassing koeling m.b.v. duurzame koeltechnieken	8%
1.15	Toepassing koeling met (condensor)sensordrukregeling aanwezig	10%
1.16	Toepassing frequentieregelaars	35%
1.18	Inhuren energieadvies	5%
1.19	Doormeten en verbeteren systeemwand door externe deskundige	2%
1.20	Gebruik van warmtepomp(en)	2%
1.21	Hergebruik warmte uit droog- en ventilatielucht	1%
1.22	Gebruik restwarmte uit condensor koelinstallatie	7%
1.23	Koeling met grondwater door middel van warmte/ koude opslag	1%
1.24	Vloerverwarming werkruimte	8%

De verdere ontwikkeling van de eisen is gericht op een vermindering van de broeikasgas-emissies met het doel uiteindelijk een klimaatneutrale teelt te realiseren.

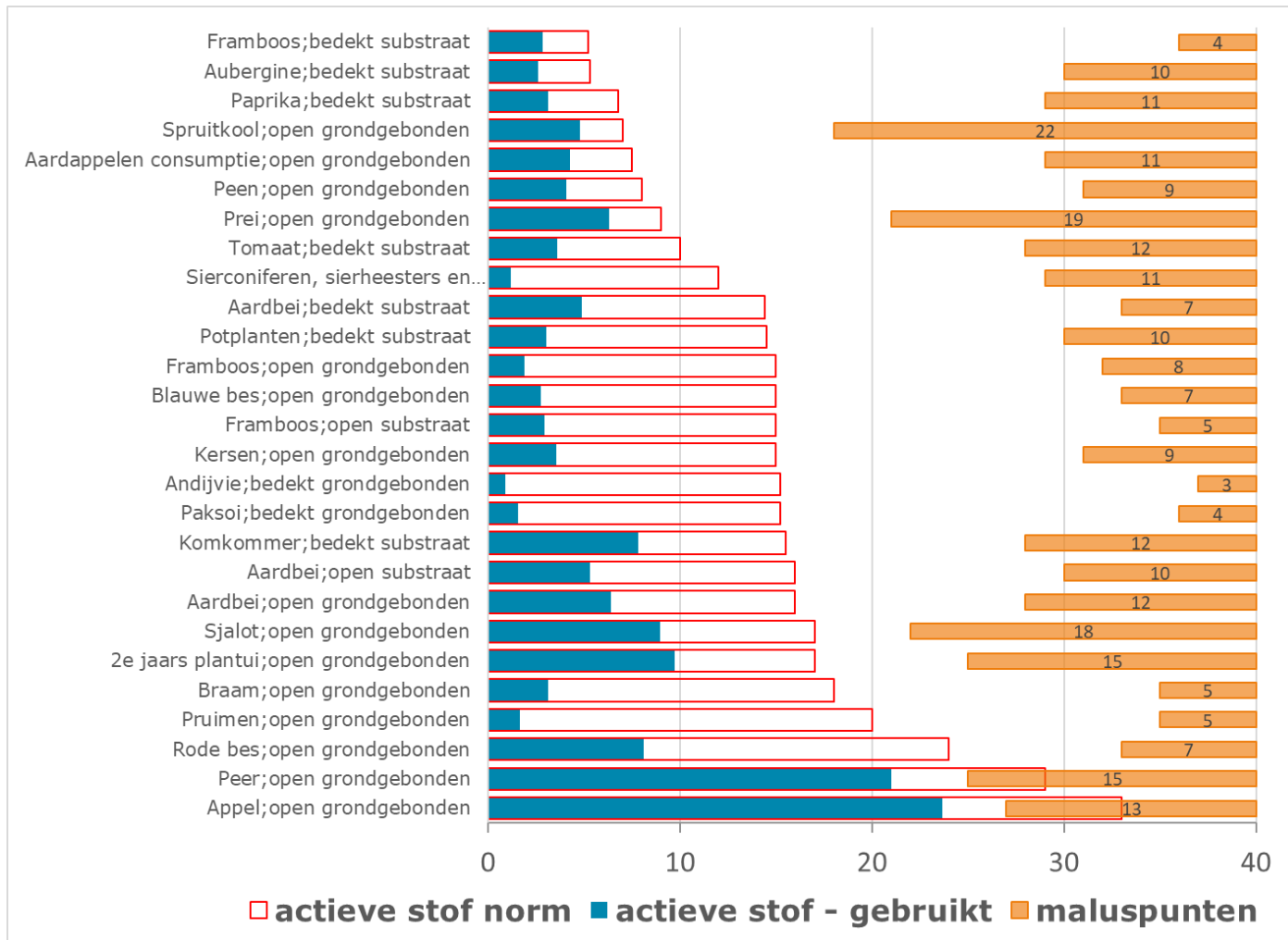
3.2 Gewasbescherming

De eisen van On the way to PlanetProof stimuleren telers om de milieubelasting als gevolg van gewasbeschermingsmiddelengebruik te verlagen. Dit gebeurt door middel van een geïntegreerde aanpak, waarbij preventie en monitoring een belangrijke rol spelen. Indien er moet worden ingegrepen dan hebben niet-chemische methoden de voorkeur en wordt het gebruik van risicostoffen ontmoedigd door het toekennen van een maluspunt per toepassing. We monitoren de verduurzaming van de gewasbescherming aan de hand van de indicatoren in tabel 4.

Tabel 4: Indicatoren gewasbescherming en prestatie teeltjaren 2019 en 2020

KPI	Prestatie 2019 en 2020
Aantal toepassingen risicostoffen	<ul style="list-style-type: none"> Open teelten: gemiddeld 10 keer per teelt (van 1 in de boomteelt naar meer dan 20 in spuitkool en enkele bloembollen) Bedekte teelt: gemiddeld 8 keer per teelt
Actieve stofgebruik	<ul style="list-style-type: none"> Open teelt: gemiddeld 6,6 kg/ha = 67% t.o.v. norm Bedekte teelt: gemiddeld 3,3 kg/ha = 29% t.o.v. norm
Gebruik resistente rassen	<ul style="list-style-type: none"> Open teelt: 23% van de teelten Bedekte teelt: 45% van de teelten
Inzet natuurlijke vijanden	<ul style="list-style-type: none"> In 78% van de bedekte teelten worden natuurlijke vijanden ingezet
Alternatieven voor chemische onkruidbestrijding	<ul style="list-style-type: none"> In 51% van de bedekte grondgebonden teelten worden geen herbiciden toegepast In 21% van de open grondgebonden teelten wordt onkruid mechanisch bestreden ipv met bodemherbiciden In 4% van de teelten worden geen herbiciden toegepast
Overige duurzame maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> In 16% van de teelten worden plaaginsecten weggevangen In 33% van de teelten worden groene, laag-risico middelen toegepast 56% past extra emissiebeperkende spuittechnieken toe (bovenop de wettelijke verplichtingen en de planetproof eisen) 27% past emissieschermen en vanggewassen toe

In de volgende figuur (Figuur 1) staan de gemiddelde prestaties per gewas voor: het actieve stofgebruik (blauw) en het aantal maluspunten per teelt (geel). Tevens is de norm voor het actieve stofgebruik per gewas vermeld.

Figuur 1: Gemiddeld actieve stofgebruik en aantal maluspunten per gewas

3.3 Biodiversiteit

Op open teeltbedrijven geldt de verplichting om maatregelen te nemen voor behoud en bevorderen van biodiversiteit. Daarmee moeten minimaal 4 punten behaald worden. Het aantal punten per maatregel is afhankelijk van de impact van de maatregel op het verhogen van de biodiversiteit. Het gemiddeld aantal genomen maatregelen op open teeltbedrijven is bijna 5 (gemiddeld 10 punten per bedrijf). Op bedekte teeltbedrijven geldt geen verplichting om een minimaal aantal punten te behalen, maar ook daar worden inspanningen gedaan om de biodiversiteit rond de kassen te bevorderen. Er worden gemiddeld 2 maatregelen per bedrijf genomen (gemiddeld 4 punten per bedrijf).

Voor de monitoring van de prestaties voor biodiversiteit zal in de toekomst gebruik worden gemaakt van de KPI: '% van bedrijfsareaal ingericht met natuur en landschapselementen'. Hiervan is op dit moment nog geen data beschikbaar.

In onderstaande tabel worden de resultaten gepresenteerd van de toepassing van de meest genomen maatregelen voor het bevorderen van biodiversiteit.

Tabel 5: Meest toegepaste maatregelen voor biodiversiteit en % bedrijven dat deze maatregelen toepast

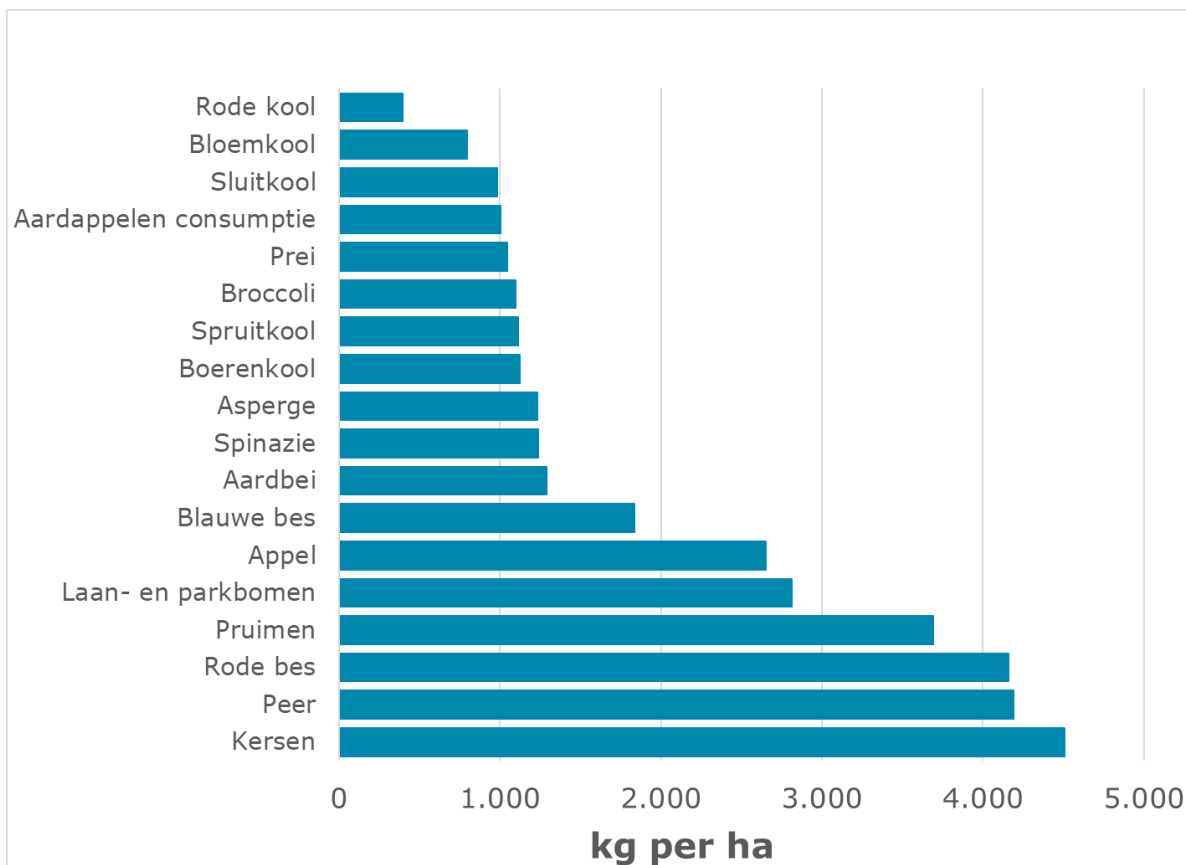
Toepassing keuzemaatregel	Alle bedrijven	open grondgebonden	open substraat	bedekt grondgebonden	bedekt substraat	teeltcel
Bloeiende kruiden- en/of bloemenrand in een perceel met een breedte van > 30 cm.	5%	5%	5%	6%	1%	0%
Overhoek met kruidige vegetatie >100 m ²	12%	14%	18%	5%	8%	3%
Min. 3 nestgelegenheden voor vogels	55%	62%	60%	39%	29%	30%
Nestpaal voor ooievaars of een nestkast/ zitpaal voor roofvogels	37%	45%	22%	12%	8%	13%
Min. 3 insectenhôtels of vergelijkbare faciliteiten op een luwe, zonnige plaats	31%	37%	30%	13%	12%	11%
Min. 2 takkenhopen als schuilplaats voor o.a. ringslangen, egels	16%	20%	15%	4%	6%	5%
In de winter ongeploegde akker van >1 ha met overblijvende stoppel of gewasresten	24%	31%	8%	17%	1%	2%
Rietkragen of rietland aanwezig met een oppervlak van >20 m ²	20%	24%	8%	7%	9%	8%
Houtige vegetatie van >1,5 m breed, >2 m hoog en over een lengte van >10 m	13%	15%	18%	3%	7%	9%
Bosje(s) aanwezig met oppervlak >100 m ²	10%	12%	14%	4%	5%	4%

3.4 Bodemkwaliteit (alleen voor grondgebonden teelten)

De bodem is de basis voor een gezond gewas en goede landbouwproductie. Het organische stofgehalte en de bodemstructuur zijn essentieel voor een goede bodemkwaliteit. Daarom richten de eisen van het keurmerk op voldoende aanvoer van organische stof (minimaal evenveel aanvoer als dat jaarlijks via natuurlijke processen wordt afgebroken) en wordt het behoud van een goede bodemstructuur gestimuleerd. In tabel 6 en figuur 2 worden de resultaten gepresenteerd.

Tabel 6: Indicatoren bodemkwaliteit en prestatie teeltjaren 2019 en 2020

KPI	Prestatie 2019 en 2020
Organische stofbalans	<ul style="list-style-type: none"> 100% heeft balans berekend; 97% realiseert positieve balans
Bodemleven	<ul style="list-style-type: none"> 19% analyse bodemleven 39% brengt gewasresten terug naar perceel 31% gebruikt vaste mest en/of compost
Voorkomen van bodemverdichting	<ul style="list-style-type: none"> 30% gebruikt tractoren en werktuigen met lage drukbanden 13% past niet-kerende grondbewerking toe 11% heeft vaste rijpaden

Figuur 2: De gemiddelde organische stofbalans (kg/ha/jaar) per gewas

3.5 Bemesting

De eisen zijn gericht op het voorkomen van verliezen van meststoffen naar de omgeving. In de grondgebonden teelten gebeurt dit door een juiste timing en plaatsing van meststoffen. Bij de bedekte substraatteelten is het mogelijk om drainwater op te vangen en te hergebruiken, zodat water en meststoffen efficiënt worden gebruikt en verliezen van stikstof en fosfaat naar de omgeving worden beperkt. Dit is wettelijk verplicht. Bij de bedekte substraatteelten werd in 33% van de gevallen in 2020 helemaal geen drainwater meer geloosd naar de omgeving (nul-lozing). In de nabije toekomst zullen alle telers dit moeten realiseren.

Omdat er veel energie nodig is voor de productie van kunstmest en bovendien de voorraden van diverse meststoffen eindig zijn, wordt hergebruik van nutriënten gestimuleerd door eigen compostering of gebruik van organische meststoffen (compost of dierlijke mest).

Tabel 7: Indicatoren bemesting en prestatie 2019 en 2020

KPI	Prestatie 2019 en 2020
Nul-lozing in bedekte teelt op substraat	33%
Fertigatie (bemesting via druppelirrigatie in open teelten)	14% (in de fruitteelt vaak meer dan 30% tot 45% bij blauwe bes en aardbei)
Minimaal 25% van totale N gift komt uit dierlijke mest	15% van de grondgebonden bedrijven
N-overschot	Nog geen data beschikbaar
P-overschot	Nog geen data beschikbaar

3.6 Water

Het keurmerk richt zich op de vergroting van de efficiëntie van de watergift, voorkomen van emissies door wegstromend water van de productiepercelen en gebruik van water van duurzame herkomst. Dit betekent dat de nadelige effecten voor de natuur minimaal zijn. Gegevens over de watergift worden sinds 2021 opgevraagd. Tot nu toe is er informatie over de watergift van 65% van de gecertificeerde teelten verzameld (855 telers). Van het irrigatiewater is 25% opgevangen hemelwater. Er zijn nog geen gegevens beschikbaar om de waterefficiëntie te berekenen.

Tabel 8: Indicatoren water en prestatie teeltjaar 2020

KPI	Prestatie 2020
M ³ water /teelt en kg product	Nog geen data beschikbaar
Hemelwater gebruik	25% van totaal irrigatievolume
Toepassing druppelirrigatie	15% van de grondgebonden teelten (met name in NL fruitteelt en Spaanse vollegrondsgroenteteelt)

De volgende figuur geeft een indruk van de verschillende waterherkomsten van het gebruikte water op gecertificeerde bedrijven. Water van "andere herkomst" kan bv. van een collectieve gietwatervoorziening komen.

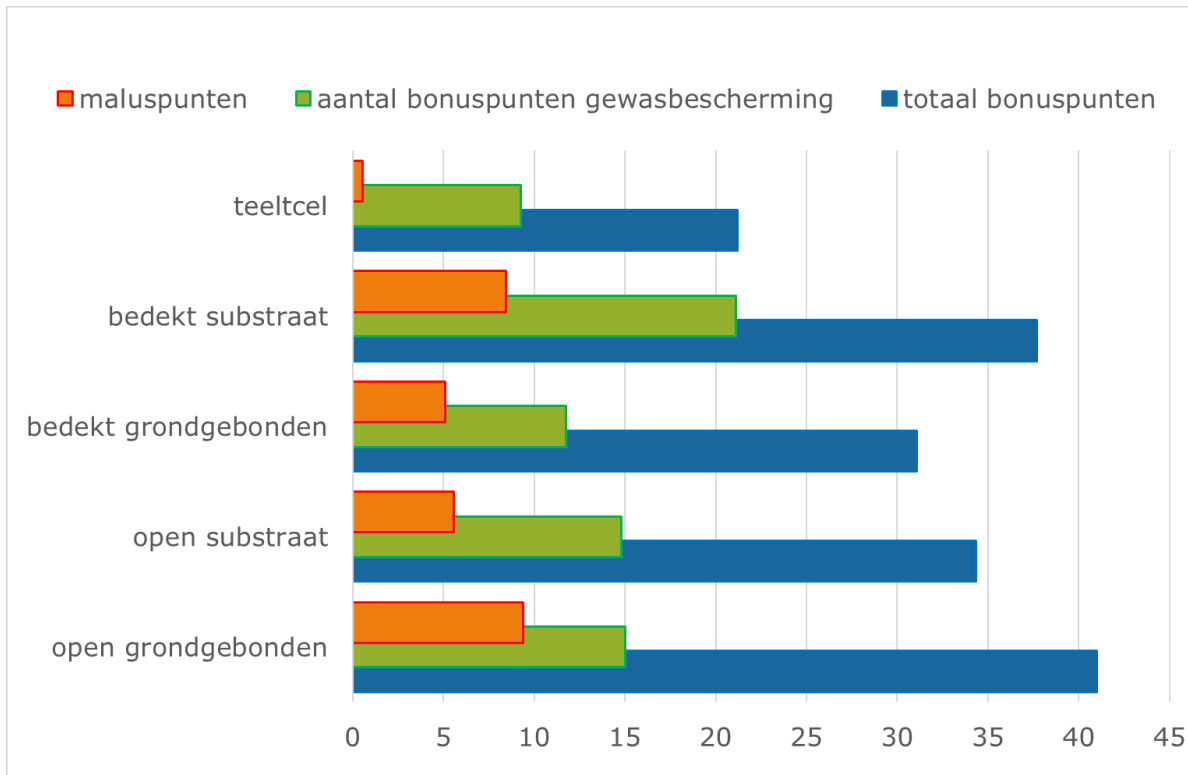
Figuur 3. Herkomst van gietwater van bedrijven (gegevens van 855 telers)

3.7 Bonus/ malus

Het gebruik van risicostoffen in de gewasbescherming wordt ontmoedigd door het toekennen van een maluspunt per toepassing. Deze behaalde maluspunten moeten gecompenseerd worden door bonuspunten die worden behaald door toepassing van duurzame maatregelen op de thema's gewasbescherming, bodemvruchtbaarheid en biodiversiteit.

Na compensatie van de maluspunten moet nog een minimaal aantal bonuspunten behaald worden door toepassing van duurzame maatregelen. In de open teelt 10 en in de bedekte teelt 7 bonuspunten. Hiervoor kunnen telers kiezen welke maatregelen het best passen in de specifieke situatie van hun gewassen, hun regio en investeringsmogelijkheden.

De volgende figuur laat voor de verschillende productiesystemen het gemiddelde aantal maluspunten per teelt zien, het aantal bonuspunten dat gemiddeld behaald is door toepassing van duurzame maatregelen in de gewasbescherming (keuzemaatregelen thema gewasbescherming) en het totaal aan bonuspunten (keuzemaatregelen alle thema's).

Figuur 4: Gemiddeld aantal behaalde bonus- en maluspunten per teeltsysteem in 2019 en 2020

4. Tot slot

SMK zal jaarlijks rapporteren over de verduurzaming door keurmerkhouders van On the way to PlanetProof plantaardige producten. Om deze rapportage te verbeteren, zal de checklist waar nodig worden aangepast en zal bij inspecties gevraagd worden naar de benodigde gegevens. Daarbij wordt enerzijds zoveel mogelijk aangesloten op de bedrijfsvoering, anderzijds op de maatschappelijke vraag. De zogenaamde KPI's (key performance indicators) worden afgestemd met andere initiatieven, zodat de duurzaamheidsresultaten voor veel partijen herkenbaar zijn en als nuttig gezien worden. De duurzaamheidsprestatie van producenten van On the way to PlanetProof producten kan dan worden vergeleken met producten van andere herkomsten.